

5. АВТОРСЬКІ ПРОГРАМИ ТА ПРОЕКТИ

Наталія Іванівна Буданцева,
учитель-логопед, старший вчитель,
спеціаліст вищої категорії
СНВК № 5 «Дніпряночка»,
м. Дніпродзержинськ, Україна

ВИКОРИСТАННЯ МНЕМОТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТА КОРЕКЦІЇ МОВИ ДОШКІЛЬНЯТ

Учите ребенка каким-нибудь неизвестным ему пяти словам – он будет долго и напрасно мучиться, но свяжите двадцать таких слов с картинками, и он усвоит на лету.
К. Д. Ушинский

Досвід відображає застосування мнемотехнології в спеціальній освіті, що передбачає узагальнене використання різних видів, а саме мнемоланцюжків, мнемотаблиць та колажів як засобів комплексного виховного, розвивального і корекційного впливів на дітей з особливостями у розвитку (когнітивна недостатність, дефіцит уваги, загальне недорозвинення мовлення), що наразі є особливо актуальним, адже зростає кількість дітей з особливостями у розвитку.

На нашу думку важливим є **використання мнемотехнології для розвитку та корекції мови.**

1. Дитина краще запам'ятовує та відтворює навчальний матеріал.

2. Дитина швидше запам'ятовує структуру та послідовність розповіді. Це сприяє тому, що дитина більше уваги приділяє лексико-граматичному оформленню речень (мнемотаблиця), правильній звуковимові (мнемоланцюжок).

3. Мнемотехнологія формує у дитини винахідницькі якості. Використовуючи графічні аналогії або малюнки-замісники, дитина декодує інформацію, що розвиває нестандартне мислення.

4. Проведення корекційно-розвивальної роботи з використанням мнемотехнології з метою розвитку мовленнєвих умінь, навичок та відповідного формування психічних процесів.

Метою авторського проекту є демонстрація на практиці, що завдяки створенню засобами мнемотехнології умов навчально-корекційного процесу, заснованих на мобілізації потенціалу дитини з особливими потребами, збільшується активізація внутрішніх механізмів у таких дітей.

Проблема розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку добре відома широкому колу педагогічних працівників ДНЗ. Головним завданням розвитку зв'язного мовлення дитини є вдосконалення монологічного мовлення. Це досягається за допомогою різних видів мовленнєвої діяльності: переказ літературних творів, складання описових розповідей про предмети, об'єкти, природні явища, створення різних типів творчих розповідей, запам'ятовування віршів, а також складання розповідей за малюнком. Ці види діяльності актуальні у роботі над розвитком зв'язного мовлення. Для досягнення поставленої мети, ми вирішили використовувати нетрадиційні форми діяльності з формування зв'язного мовлення у таких дітей.

1. На сьогоднішній день рідкісним явищем є образна, багата синонімами, епітетами та порівняннями мова дошкільнят. Часто мовлення дитини характеризується багатьма проблемами, серед яких можна назвати наступні.

2. Мова складається з простих, непоширених речень. Нездатність дитини побудувати поширене, граматично правильно оформлене речення.

3. Бідність мови. Недостатній словниковий запас.

4. Труднощі у діалогічній мові. Дошкільнятам важко сформулювати питання, побудувати коротку чи повну відповідь.

5. У побудові монологу: виникають труднощі у складанні описових чи сюжетних розповідей на запропоновану тему, переказ тексту своїми словами.

6. Відсутність логічного обґрунтування своїх тверджень та висновків.

7. Інтонаційна виразність мовлення дитини. Невміння інтонувати мовлення, використовувати різний темп, силу мови.

Потрібно зазначити, що педагогічний вплив на розвиток зв'язного мовлення дошкільників – не просте завдання. Необхідно навчити дітей зв'язно, послідовно, граматично правильно будувати вислови, розповідаючи про навколишнє середовище.

Ураховуючи, що діти перенасичені інформацією, необхідно, щоб навчальний процес для них був цікавим та розвивальним.

Мнемотехніка (від грец. – мистецтво запам'ятовувати) – це система методів і прийомів, що забезпечують успішне запам'ятовування, збереження та відтворення інформації, знань про особливості

об'єктів природи та навколишній світ, ефективно запам'ятовування структури розповіді, а також сприяють розвитку мовлення. За допомогою мнемотехніки ми розв'язуємо певні завдання:

- *розвиваємо* монологічну та діалогічну мову; вміння, використовуючи графічні аналогії, а також за допомогою малюнків-замісників, запам'ятовувати і розповідати знайомі казки, вірші за мнемотаблицею та колажем; психічні процеси: мислення, пам'ять, увагу, спостереження, вміння порівнювати, виділяти істотні ознаки;

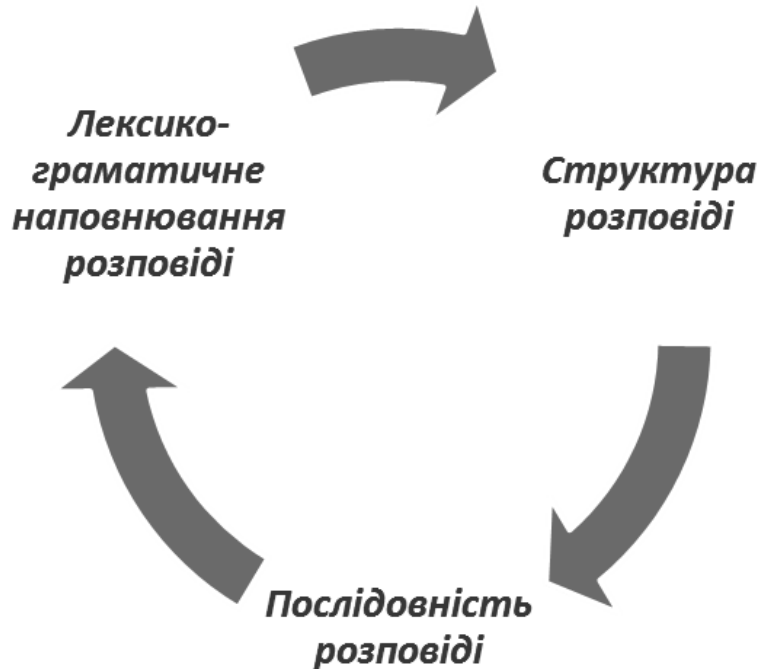
- *закріплюємо* у дітей правильну звуковимову, вивчаємо літери;

- *сприяємо* розв'язанню винахідницьких завдань казкового, ігрового, екологічного та етичного характеру.

Як і будь-яка діяльність, мнемотехніка будується від простого до складного. Починати її необхідно з простих мнемоквадратів, послідовно переходити до мнемодоріжок, а пізніше – до мнемотаблиць.

Зміст мнемотаблиці – це графічне або частково графічне зображення персонажів казки, явищ природи, певних дій тощо, завдяки виділенню головних смислових ліній сюжету розповіді. Важливою є передача умовно-наочної схеми, яку необхідно зобразити її, щоб намальоване було зрозумілим для дітей.

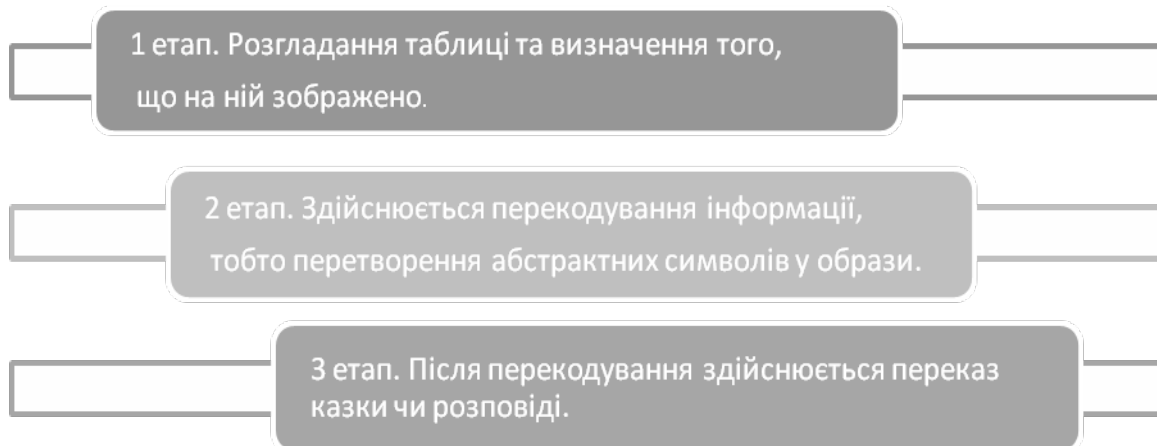
Схема слугує своєрідним зоровим планом для створення монологів, що допомагає дітям їх будувати:

Мнемотаблиці-схеми слугують дидактичним матеріалом на заняттях з розвитку зв'язного мовлення дошкільнят. Вони використовуються з метою збагачення словникового запасу, а також під час навчання дітей складати розповіді, перекази казок, відгадування та загадування загадок, вивченню віршів.

Творча діяльність на заняттях з використанням мнемотаблиць будується поетапно.

Для систематизації знань про сезонні зміни, використовуються мнемотаблиці, мнемоланцюжки та колажі за блоками «Осінь», «Зима», «Весна».

Конспект заняття з теми «В гостях у щедрої осені»

Організаційна інформація	
Тема заняття	Осінь
Вікова група	Старша логопедична група
Методична інформація	
Тип заняття	Заняття закріплення знань дітей (підсумкове заняття)
Завдання заняття (навчальні, корекційні, розвивальні, виховні)	<p>Навчальні. Узагальнити знання дітей з теми «Осінь». Уточнити прикмети, що характеризують осінь, добирати слова ознаки (яка осінь?); уточнити знання дітей про овочі та фрукти (їх зовнішній вигляд, де ростуть, які на смак). Знати назви перелітних птахів та вміти описати їх поведінку восени, а також знати назви диких тварин та бути обізнаними у тому, як вони готуються до зими. Закріпити вміння дітей складати описові розповіді за планом-схемою.</p> <p>Утворювати прикметники від іменників: <i>вишневе варення, гороховий суп</i>. Розширити знання і розуміння багатозначного слова – <i>скидає</i> (дерева скидають листя, діти скидають плащі). Обґрунтувати складні слова: <i>різнобарвне (листя), листопад, овочесховище</i>. Уточнити переносне значення виразів: <i>золота осінь, багатий врожай</i>.</p> <p>Розвивальні: Розвивати активний словник.</p> <p>Іменники: <i>осінь, хмара, дощ, парасолька, вітер, урожай, морква, буряк, капуста, помідор, цибуля, горох, огірок, кабачок, гарбуз, перець, картопля, баклажан, часник, слива, яблуко, груша, абрикос, вишня, лелека, ластівка, зозуля, гуси, качки, шпак</i>.</p> <p>Прикметники: <i>холодний, мокрий, похмурий, осінній, солодкий, овочевий, зрілий, смачний, ароматний, рум'яний</i>.</p> <p>Дієслова: <i>жовтіти, опадати, в'янути, качатися, збирати, готувати, зберігати, дозріти, відлітати, готуватися</i>.</p> <p>Прислівники: <i>моро-сухо, похмуро-ясно, смачно</i>. Розвивати інтонаційну виразність мови, пам'ять, увагу, мислення дітей.</p> <p>Корекційні. Формувати правильну вимову звуків, розвивати фонематичний слух, слухову увагу, мовленнєве дихання. Закріпити навички правильної вимови слів різної складової будови.</p> <p>Виховні. Виховувати у дітей певні якості – бути емоційно чуйними, допитливими, вміння бачити красу зимової природи.</p>
Мета заняття	Удосконалювати вміння дітей описувати осінню пору року через узагальнення знань про осінь.
Використання педагогічних технологій, методів та прийомів	Педагогічна технологія, що припускає побудову навчального матеріалу на особистісно-смісловій та емоційно-психологічній основі; комп'ютерна, ігрова технологія, а також навчання на основі опорних сигналів (мнемотехнологія). Словесні, наочні, практичні, ігрові методи. Наочно-зорові, наочно-слухові прийоми, бесіда, питання, художнє слово.
Час заняття	25–30 хв

Знання, вміння, навички та якості, які актуалізують; навчають; закріплюють діти під час проведення заняття	Діти закріплюють навички добирати слова-ознаки, утворювати відносні прикметники, складати описові розповіді за мнемотаблицею, вміння інтонувати вимову, використовувати збагачений словник, узагальнюючі поняття (осінні явища, овочі, фрукти, птахи, тварини). Актуалізують знання про осінь та врожай, набувають якості бути емоційно виразними. Оволодівають необхідними навичками, вміннями комунікації та пізнання навколишнього світу.
Необхідне обладнання та матеріали	Телевізор або мультимедіа-проектор, ПК, мнемоланцюжки, мнемотаблиця для складання описової розповіді, індивідуальні картки, схеми.
Дидактичне забезпечення заняття	Індивідуальні картки, презентація, картинки, фото, опорні схеми-сигнали, мнемотаблиця, мнемоланцюжок, квітка з різнокольоровими пелюстками, листочки для піддування.
Список навчальної та додаткової літератури	<i>Большова Т. В.</i> Учимся по сказке // Развитие мышления дошкольников с помощью мнемотехники. – СПб., 2005. <i>Гайван Т. Я., Макарова С. М.</i> Логопедична робота з дітьми (із загальним недорозвиненням мовлення III рівня). – Харків: Веста «Ранок», 2008. <i>Ткаченко Т. А.</i> Если дошкольник плохо говорит. – СПб.: Детство-пресс, 2000.
Зміст та хід заняття, діяльність педагога та дітей	
1. Мотивація дітей	<p>– Послухайте, яку я принесла вам на заняття чарівну мелодію. Ви маєте заплющити очі та уявити ...</p> <p>– Що ви уявляли, коли звучала мелодія ?</p> <p>– Якої пори року це ознаки? Давайте скажемо слово осінь – тихо, пошепки, голосно.</p>
2. Дидактична гра «Квітка настрою»	<p><u>Пограємо в гру.</u></p> <p>– Візьміть пелюстку та зобразіть за допомогою міміки обличчя певний настрій, а ми відгадаємо.</p> <p>– (Синій – образа. Зелений – спокій. Червоний – радість. Жовтий – щастя. Жовтогарячий – здивування. Сірий – сум)</p> <p>– А який більше вам подобається настрій? Давайте поділимося своїм гарним настроєм один з одним.</p> <p>І вітаю небо я І вітаю вітер я І вітаю сонце я Добрий день моя земля Мій рідний край</p>

<p>3. Гра «Підбери слово-ознаку». (Наочність – телевізор)</p>	<p><u>Осінні малюнки.</u> – Добираємо слова-ознаки. (Листочки, дерева, трава, небо, дощ, сонце) – Доберіть слова-ознаки до слова листочки, які вони? (Золоті, різнобарвні, гарні, осінні) – Повторіть повним реченням: «Які листочки восени на деревах?» (листочки на деревах восени золоті, різнобарвні); «Які дерева?» (дерева восени стоять ошатні, золоті); «Поясніть, чому кажуть: “золота осінь?”»</p>
<p>4. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання, голосу «Листячко летить»</p>	<p>Тренувати дітей повільно набирати повітря через ніс та видихати його через рот (дмухати на листочки).</p>
<p>5. Фізхвилинка (провести 2 рази)</p>	<p>Сірі гуси у вирій летіли, На галявинку сіли. Сіли, посиділи, Дзьобом травичку подзьобали. Посиділи, посиділи, Та далі полетіли</p>
<p>6. Бесіда про перелітних птахів Скоромовка. Використання мнемоланцюжка Гра «Хто у кого?»</p>	<p>– Яких перелітних птахів ви знаєте? (Відповіді дітей). Назвіть птахів, яких ви бачите (гуси, качки, ластівка, лелека, шпак, зозуля) Летіла лелека, заклекотіла до лелеченят (мнемоланцюжок, промовляти скоромовку швидко, повільно, пошепки, голосно) – Скажіть, як називаються пташенята у різних птахів? У лелек (лелеченята), у шпака..., у ластівки... – Куди птахи відлітають восени?</p>
<p>7. Бесіда про тварин</p>	<p>– Назвіть тварин, які живуть у лісі? – Як вони готуються до зими?</p>
<p>8. Бесіда про овочі та фрукти. Гра «Впізнай на дотик»</p>	<p>– За що ми любимо осінь? Дивіться, які гостинці передала нам осінь. Назвіть овочі, фрукти. Чим вони корисні? Що таке вітаміни? Спочатку потрібно відгадати загадку, а потім знайти названий фрукт чи овоч у торбинці.</p>
<p>9. Бесіда про врожай</p>	<p>– Як зберігають овочі та фрукти взимку? Пояснення складного слова <i>овочесховище</i>. Словотворення за схемами: <i>варення з яблук – яблучне</i>.</p>
<p>10. Мовна гра «Ми веселі кухарі»</p>	<p>Ми веселі кухарі, Страви знаєм будь-які. А щоб їх приготувати, Треба овочі згадати.</p> <p>– Що можна приготувати з овочів? За допомогою схеми скажіть з чого приготували суп? (З гороху – гороховий) – Давайте з вами приготуємо вінегрет.</p>

<p>11. Приготування вінегрету</p>	<p>– Ця схема допоможе нам правильно приготувати страву. (Використовувати алгоритм роботи за схемою, різні типи мовлення – супроводжуюча, плануюча, підсумкова) <i>Запитання дітям: Що ти робиш? Що будете робити далі? Що ми зробили?</i></p>
<p>12. Складання розповіді про осінь за мнемотаблицею</p>	<p>– Подивіться на таблицю та складіть розповідь «Осінь». (Послухати 2–3 розповіді)</p>
<p>13. Підведення підсумків. Рефлексія діяльності на занятті.</p>	<p>– Чим ми сьогодні займались? – Що нового ви дізналися? – Вам сподобалось заняття? – Що ще нового вам цікаво дізнатися?</p>

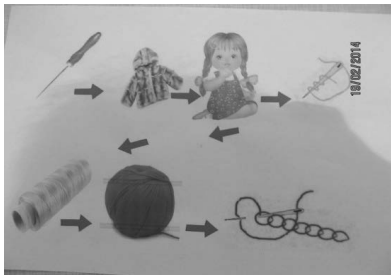
Конспект заняття з теми «Зима чарівниця»

Організаційна інформація	
Тема заняття	Зима
Вікова група	Старша логопедична група
Методична інформація	
Тип заняття	Заняття закріплення знань дітей (підсумкове заняття)
Завдання заняття (навчальні, корекційні, розвивальні, виховні)	<p>Навчальні. Узагальнити знання дітей з теми «Зима». Уточнити прикмети зими. Закріпити вміння дітей складати описові розповіді за планом-схемою. Утворювати присвійні та відносні прикметники різного ступеню: <i>холодний – холодніший</i>. Розширити знання і розуміння багатозначного слова: <i>падає</i>. Вчити добирати «слова-родичі» до слів: <i>сніг, зима, мороз</i>. Пояснити значення складного слова: <i>снігопад</i>. Уточнити переносне значення виразів: <i>срібні дерева, голодна зима</i>.</p> <p>Розвивальні. Розвивати активний словник.</p> <p>Іменники: <i>сніг, мороз, хуртовина, сніжинка, крижинка, холод, вітер, візерунок, відлига, лід</i>.</p> <p>Прикметники: <i>пухнастий, крижаний, легкий, зимовий, морозний, прозорий, блискучий, твердий, тріскучий, м'який, іскристий, липкий, біленький, різьблений</i>.</p> <p>Дієслова: <i>іти, летіти, покривати, танути, замерзати, випадати, сковувати, кружляти, дути</i>.</p>

<p>Завдання заняття (навчальні, корекційні розвивальні, виховні)</p>	<p><i>Прислівники: холодно, морозно, багато, сильно-слабо. Розвивати інтонаційну виразність мови, пам'ять, увагу, мислення дітей.</i> <u>Корекційні.</u> Формувати правильну вимову звуків, розвивати фонематичний слух, слухову увагу, мовленнєве дихання. Закріпити навички правильної вимови слів різної складової будови. <u>Виховні.</u> Виховувати у дітей такі якості: бути емоційно чуйними, допитливими, вміння бачити красу зимової природи.</p>
<p>Мета заняття</p>	<p>Удосконалювати вміння дітей описувати зимову пору року через узагальнення знань про зиму.</p>
<p>Використання педагогічних технологій, методів та прийомів</p>	<p>Педагогічна технологія, що припускає побудову навчального матеріалу на особистісно-смысловій та емоційно-психологічній основі; комп'ютерна, ігрова технологія, технологія навчання на основі опорних сигналів (мнемотехнологія). Словесні, наочні, практичні та ігрові методи. Наочно-зорові, наочно-слухові прийоми, бесіда, питання, художнє слово.</p>
<p>Час заняття</p>	<p>20–30 хв</p>
<p>Знання, вміння, навички та якості, що актуалізують; навчають; закріплюють діти під час проведення заняття</p>	<p>Діти закріплюють навички, вони вчаться знаходити слова-родичі, утворювати присвійні та відносні прикметники, складати описові розповіді за мнемоланцюжком, мнемотаблицею, колажем. Також вчаться інтонувати вимову, використовуючи збагачений словник, узагальнюючи поняття. Діти актуалізують знання про тварин та зимуючих птахів, а також набувають певних якостей: вчаться бути емоційно виразними. Оволодівають необхідними навичками та вміннями комунікації та пізнання навколишнього світу.</p>
<p>Необхідне обладнання та матеріали</p>	<p>Телевізор або мультимедіа-проектор, ПК, мнемоланцюжки, мнемотаблиця для складання описової розповіді, колаж для складання колективної розповіді, індивідуальні картки.</p>
<p>Дидактичне забезпечення заняття</p>	<p>Індивідуальні картки, презентація, картинки, фото, опорні схеми-сигнали, мнемотаблиця, мнемоланцюжок, колаж.</p>
<p>Список навчальної та додаткової літератури</p>	<p><i>Большова Т. В.</i> Учимся по сказке // Развитие мышления дошкольников с помощью мнемотехники. – СПб., 2005. <i>Гайван Т. Я., Макарова С. М.</i> Логопедична робота з дітьми (із загальним недорозвиненням мовлення III рівня). – Харків: Веста «Ранок», 2008. <i>Ткаченко Т. А.</i> Если дошкольник плохо говорит. – СПб.: Детство-пресс, 2000.</p>
<p>Зміст та хід заняття, діяльність педагога та дітей</p>	
<p>1. Мотивація дітей</p>	<p>– Послухайте уважно звуки, складіть з них слово та здогадайтесь про що ми будемо сьогодні говорити. З, И, М, А. (<i>Зима</i>). Правильно, ми будемо говорити про зиму (<i>слайд 1</i>). – Назовіть зимові місяці. (Грудень, січень, лютий) (<i>слайд 2</i>)</p>
<p>2. Дидактична гра «Доскажи слово» (<i>слайд 3, 4, 5, 6</i>)</p>	<p>– Давайте пограємо в гру «Доскажи слово». Тихо, тихо, як у сні падає на землю ... (Сніг) З неба падають пушинки – сріблясті ... (Сніжинки) Всі міста та села замітає пухнастий ... (Сніжок) Ось розвага для малят – все сильніше ... (Снігопад) Всі біжать навипередки, всі хочуть грати у ... (Сніжки) Наче в білий пуховик нарядився ... (Сніговик) Поряд сніжна фігурка – це дівчинка – ... (Снігурка)</p>

<p>2. Дидактична гра «До-скажи слово» (слайд 3, 4, 5, 6)</p>	<p>На деревах угорі – червоніють ... (Снігурі) Пухнастою ковдрою, як у сні, землю всюди накрив білий ... (Сніг) – Які слова ви додавали? (Діти відповідають, після цього показують) (слайд 6) – На яке слово схожі всі ці слова? Яке слово об'єднує всі ці слова? (Сніг) (слайд 7)</p>
<p>3. Гра «Підбери слово» (слайд 7)</p>	<p>– Доберіть слова до слова сніг. Який сніг? (Білий, холодний, пухнастий, легкий, мокрий, іскристий, липкий) – Скажіть повним реченням: «Яким снігом вкрита земля?» (Земля вкрита білим, пухнастим снігом.) «Яким снігом вкриті дерева?» (Дерева вкриті легким, іскристим снігом.) «Які дерева стоять взимку?» (Взимку стоять пухнасті білі дерева.)</p>
<p>4. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання, голосу «Хуга» – провести 3 рази. (слайд 8)</p>	<p>Виправляти дітей у протяжному розспівуванні голосного звуку «у-у-у...». Контролювати вдих дітей через ніс.</p>
<p>5. Фізхвилинка – провести 2 рази. (слайд 9)</p>	<p>Ось пливе біла хмаринка, А несе вона сніжинки. Їм набридло так сидіти, Закортіло полетіти. Почали вони кружляти, Ніби танець танцювати. Вітерець з ними грав, Сніжну віхолу підняв. Та сніжинки покрутились І на землю опустились.</p>
<p>6. Бесіда про одяг.</p> <p>Гра «Скажи по-іншому» (з м'ячем)</p> <p>Скоромовка. Використання мнемоланцюжка</p> <p>Гра «Що зайве?» (слайд 10, 11)</p>	<p>– Що люди одягають взимку? (<i>шуби, шапки, рукавиці, шарфи</i>). Педагог називає картинку (слайд 9) (Шуба з хутра – хутряна шуба. Шапка з шерсті – шерстяна шапка. Рукавиці з пуху – пухові рукавиці). – Скажіть повним реченням: «Що одягають люди взимку?» (Люди одягають взимку хутряну шубу) Шило шубку Шурі шило Шовком шерстю шви обшило.</p> <p>(Мнемоланцюжок, промовляти скоромовку швидко, повільно, пошепки, голосно) Назвіть картинки. (Хутряна шапка, берет, в'язана шапка, панамка) Що зайве з вищепереліченого? (Панамка) Чому панамка зайва? (Тому що панамка – це літній головний убір) Назвіть картинки. (Чоботи, валянки, черевики, босоніжки) Як це назвати одним словом? (Взуття) Що зайве з вищепереліченого? (Босоніжки) Чому босоніжки зайві? (Босоніжки зайві, тому що їх носять влітку)</p>

<p>7. Бесіда про тварин (слайд 12, 13) Гра «Чий хвіст?» (слайд 14)</p>	<p>– Які тварини живуть в лісі? Назвіть тварин, яких ви бачите? (Діти називають зображення: ведмідь ...) Чим займається ведмідь взимку? (Спить) Хто ще спить? (Ведмідь, їжак, борсук) (слайд 13) Подивіться на свої малюнки та назвіть, де чий хвіст. (У зайця хвіст – заячий. У ведмедя хвіст – ... У лисиці ... У вовка ... У білки ...)</p>
<p>8. Гра «Подорож до лісу» (слайд 15)</p>	<p>– Уявіть, що ми опинились у зимовому лісі. Давайте розповімо, що ми там побачили. Чії вуха ми бачили за пеньком? (заячі вуха). Між деревами промайнув ... (лисячий хвіст). На снігу ми помітили ... (вовчі сліди). А на дереві побачили ... (біляче дупло). Коли ми виходили з лісу, то почули ... (вороняче каркання)</p>
<p>9. Бесіда про птахів (слайд 16, 17)</p>	<p>– Яких зимуючих птахів ви знаєте? (Відповіді дітей). Назвіть птахів, яких ви бачите (горобець, синиця, снігур, ворона, сорока) – Як птахи подають голос? Відповідь необхідно дати повним реченням. (слайд 17)</p>
<p>10. Заняття людей взимку (слайд 18)</p>	<p>– А чим займаються люди взимку? (Катаються на ковзанах, лижах, санчатах, ліплять снігову бабу, грають у сніжки, годують птахів)</p>
<p>11. Складання розповіді про зиму за мнемотаблицею (слайд 19)</p>	<p>– Подивіться на таблицю та складіть розповідь на тему «Зима». (Послухати 2–3 розповіді)</p>
<p>12. Мовна гра «Чого взимку не буває?»</p>	<p>– А зараз перевіримо, хто з вас уважний? Необхідно скласти речення із сполучниками <i>тому що, коли, бо</i>. Завірюха завиває, снігом землю засипає, Ти скажи мені, ... (ім'я дитини) чого взимку не буває?</p>
<p>13. Підведення підсумків. Рефлексія діяльності на занятті</p>	<p>– За допомогою колажу про зиму, я пропоную вам ще раз пригадати, що буває взимку (Колективна розповідь). Чим ми сьогодні займалися? Що нового ви дізналися? Вам сподобалось заняття? Що ще нового вам цікаво дізнатися?</p>

Конспект заняття з теми «Весна красна»

Організаційна інформація	
Тема заняття	Весна
Вікова група	Старша логопедична група
Методична інформація	
Тип заняття	Заняття закріплення знань дітей (підсумкове заняття).

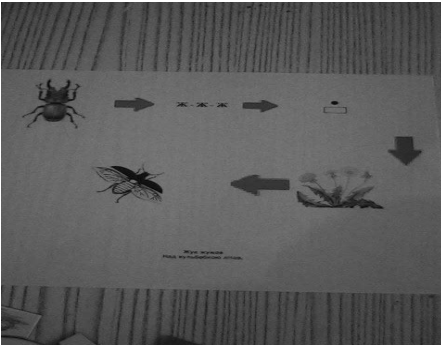

Завдання заняття (навчальні, корекційні, розвивальні, виховні)	<p><u>Навчальні.</u> Узагальнити знання дітей з теми «Весна». Уточнити прикмети весни, закріпити вміння дітей складати описові розповіді за планом-схемою. Утворювати присвійні та відносні прикметники різного ступеня: <i>теплий – тепліший</i>. Розширити знання і розуміння багатозначного слова: <i>співає</i> (пташка, людина, струмок), <i>плаче</i> (дитина, струмок). Вчити добирати слова-родичі до слів: <i>сонце, квітка</i>. Пояснити значення складного слова: <i>первоцвіт</i>. Уточнити переносне значення виразів: <i>приходить весна, сонечко посміхається</i>.</p> <p><u>Розвивальні.</u> Розвивати активний словник.</p> <p>Іменники: <i>весна, відлига, таловина, квітка, кульбаба, нарцис, тюльпан, ластівка, шпак, лелека, зозуля, струмок, капіж, бруньки</i>.</p> <p>Прикметники: <i>яскравий, запашний, тендітний, чудовий, весняний, сонячний, теплий, блакитний, чистий</i>.</p> <p>Дієслова: <i>гріти, наставати, приходити, пекти, сяти, зігрівати, набрякати, зеленіти, танути, співати, прилітати, зацвітати, розпускатися</i>.</p> <p>Прислівники: <i>тепло, світло, яскраво, рано, високо</i>. Розвивати інтонаційну виразність мови, пам'ять, увагу, мислення дітей.</p> <p><u>Корекційні.</u> Формувати правильну вимову звуків, розвивати фонематичний слух, слухову увагу, мовленнєве дихання. Закріпити навички правильної вимови слів різної складової будови.</p> <p><u>Виховні.</u> Виховувати у дітей такі якості: емоційну чуйність, допитливість, вміння бачити красу весняної природи.</p>
Мета заняття	Удосконалювати вміння дітей описувати весняну пору року через узагальнення знань про весну.
Використання педагогічних технологій, методів та прийомів	Педагогічна технологія, що припускає побудову навчального матеріалу на особистісно-смісловій та емоційно-психологічній основі, комп'ютерна та ігрова технологія, технологія навчання на основі опорних сигналів (мнемотехнологія). Словесні, наочні, практичні, ігрові методи. Наочно-зорові, наочно-слухові прийоми, бесіда, питання, художнє слово.
Час заняття	25–30 хв
Знання, вміння, навички та якості, які актуалізують, навчають, закріплюють діти під час проведення заняття	Діти закріплюють навички знаходити слова-родичі, утворювати присвійні та відносні прикметники, складати описові розповіді за мнемотаблицею, колажем, вміння інтонувати вимову, використовувати збагачений словник, узагальнюючі поняття. Діти актуалізують знання про тварин, перелітних птахів, набувають якості бути емоційно виразними. Оволодівають необхідними навичками, вміннями комунікації та пізнання навколишнього світу.
Обладнання та матеріали	Телевізор або мультимедіа-проектор, ПК, мнемоланцюжки, мнемотаблиця для складання описової розповіді, колаж для складання колективної розповіді, індивідуальні картки.
Дидактичне забезпечення заняття	Індивідуальні картки, презентація, картинки, фото, опорні схеми-сигнали, мнемотаблиця, мнемоланцюжок, колаж.
Список навчальної та додаткової літератури	<p><i>Большова Т. В.</i> Учимося по сказке // Развитие мышления дошкольников с помощью мнемотехники. – СПб., 2005.</p> <p><i>Гайван Т. Я., Макарова С. М.</i> Логопедична робота з дітьми (із загальним недорозвиненням мовлення III рівня). – Харків: Веста «Ранок», 2008.</p> <p><i>Ткаченко Т. А.</i> Если дошкольник плохо говорит – СПб.: Детство-пресс, 2000.</p>
Зміст та хід заняття, діяльність педагога та дітей	
1. Мотивація дітей	<p>– Послухайте загадку: Тане сніжок, зеленіє лужок, День прибуває – коли це буває? – Які ознаки весни ви знаєте? – Назвіть весняні місяці. (Березень, квітень, травень) – Чому їх так назвали? (<i>зображення весняних місяців</i>)</p>

<p>2. Дидактична гра «Дощик»</p>	<p>– Пограємо в гру «Дощик». Послухайте уважно, як стукотить дощик, та повторіть цей звук. <i>(Потрібно стукати пальцем по столу з довгими та короткими інтервалами)</i></p>
<p>3. Гра «Підбери слово»</p>	<p>– Доберіть прикметники до слова весна, яка вона? (Сонячна, тепла, радісна, яскрава, співачка) Скажіть повним реченням: «Яка прийшла весна?» (До нас прийшла тепла та сонячна весна) «Яке небо весною?» (Чисте, прозоре, блакитне) «Які зміни відбуваються з деревами весною?» (На деревах весною набрякають бруньки) «Які квіти розпускаються весною?» (Пролісок, кульбаба, першоцвіт, конвалії, фіалки, тюльпани) «Як утворилося слово <i>першоцвіт</i>? З яких двох слів?»</p>
<p>4. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання, «Кульбабка» – провести 3 рази</p>	<p>Подмухай на кульбабку, злетять кульбабенята. Подмухай ще дужче, злетять вони ще вище. <i>Контролювати: вдих – через ніс, видих – через рот, губи «трубочкою».</i></p>
<p>5. Пальчикова гра «Квітки» – провести 2 рази</p>	<p>Прокидаються квітки – Розпускають пелюстки. Вітерець дихнув тихенько, Пелюстки гойднув легенько. Сутеніє, і квітки Закривають пелюстки. Тихо засинають. Голівками гойдають.</p>
<p>6. Бесіда про одяг Гра «Скажи по-іншому» (з м'ячем) Скоромовка</p>	<p>– Що люди одягають весною? (Куртка, плащ, брюки, спіднички, шапки). Педагог називає слово та кидає м'яч – дитина повертає та називає слово навпаки: <i>роздягати – одягати, застібати – розстібати, зав'язувати – розв'язувати, знімати – одягати, зашнуровувати – розшнуровувати.</i> Килимом зеленим зазеленіли поля. <i>(Промовляти скоромовку з різним темпом: швидко, повільно – використовувати різнокольорові стрічки)</i></p>
<p>7. Бесіда про тварин Гра «Хто у кого?»</p>	<p>– Які тварини живуть у лісі? Назвіть які зміни відбуваються з тваринами весною? (Змінюють колір шубки, прокидаються, народжують дитинчат) – Назвіть, як називаються дитинчат їжачка? (<i>Їжаченята</i>). У зайця (<i>зайченята</i>). У ведмедя ... У лисиці ... У вовка ... У білки ...</p>

8. Вправа на розвиток інтонаційної виразності	<p>– За допомогою мнемоланцюжка скажіть чистомовку з різною інтонацією – питальною, окличною, розповідальною (використовуються схеми – символи ? !)</p> <p>Жук дзижчить – над кульбабкою летить.</p>
9. Бесіда про птахів	<p>– Яких перелітних птахів ви знаєте? Назвіть птахів, яких ви бачите. (Лелека, ластівка, журавель, шпак, зозуля)</p> <p>Пограємо у гру «Де чий будинок?» (Малюки з зображенням гнізд).</p> <p><i>У лелеки – лелечине гніздо, у ластівки – ластів'яче гніздо, у шпаків – шпаківня.</i></p>
10. Заняття людей весною	<p>– А чим займаються люди весною? (Садять дерева, городину, квіти, будують шпаківні, діти пускають човники)</p>
11. Складання розповіді про весну за мнемотаблицею	<p>– Подивіться на таблицю та складіть розповідь на тему «Весна». (Послухати 2–3 розповіді)</p>
12. Мовна гра «Буває не буває?»	<p>– А зараз перевіримо, хто з вас більш уважний? Я промовляю речення, якщо ви згодні зі мною – плесніть в долоні.</p> <p>Риби летять з вирію.</p> <p>Уранці діти лягають спати.</p> <p>Весною розквітають проліски.</p> <p>Шпаки живуть у шпаківні.</p> <p>Весною в лісі опадає листя.</p>
13. Підведення підсумків. Рефлексія діяльності на занятті.	<p>– За допомогою колажу про весну, я пропоную вам ще раз пригадати, що буває навесні</p> <p>– Чим ми сьогодні займалися?</p> <p>Що нового ви дізналися? Вам сподобалось заняття?</p> <p>Що ще нового вам цікаво дізнатися?</p>

Таким чином, використання різних прийомів мнемотехнології дозволяє впорядкувати складну інформацію про навколишнє середовище, розташувати її в певній послідовності. Це дозволяє дошкільнятам значно краще засвоїти потрібну інформацію та зберегти її на

довгий термін, а пригадування не потребує від дитини значних зусиль. Діти швидше оволодівають правильною звуковимовою, зв'язним мовленням. Це не лише впливає на успішність навчання дитини, але й формує в неї бажання активно здобувати знання надалі